

## Unitat 4\_ El renaixement. Vocabulari bàsic del Renaixement

[illegible]

|                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                  |
| <b>Temes pagans</b>                                                              |
| <b>Temes religiosos</b>                                                          |
| <b>Terribilità</b>                                                               |
|                                                                                  |
| <b>Trencament amb l'estil gòtic</b>                                              |
| <b>Atracció per l'arquitectura</b>                                               |
| <b>Detallisme</b>                                                                |
| <b>Interés per la natura i el paisatge</b>                                       |
|                                                                                  |
| <b>Representació del cos humà i els rostres de forma fidedigne</b>               |
| <b>Representació de les robes que s'interpreten amb molta</b>                    |
| <b>Composicions geomètriques especialment en forma</b>                           |
| <b>Obsessió per la profunditat i l'enquadrament de les figures en el cuadros</b> |
|                                                                                  |
| <b>Tècnica a l'oli</b>                                                           |
|                                                                                  |
| <b>Tècnica al tremp</b>                                                          |
|                                                                                  |
| <b>Tècnica del fresc</b>                                                         |
|                                                                                  |
| <b>Tècnica de l'sfumato</b>                                                      |
|                                                                                  |
| <b>Tècnica del clarobscur</b>                                                    |
|                                                                                  |

|                       |
|-----------------------|
|                       |
|                       |
| Filippo Brunelleschi  |
|                       |
| Vitruvi               |
|                       |
| Alberti               |
|                       |
| Andrea Palladio       |
|                       |
|                       |
| Giotto                |
|                       |
| Masaccio              |
|                       |
| Fra Angelico          |
|                       |
| Botticelli            |
|                       |
| Piero de la Francesca |
|                       |
| Leonardo da Vinci     |

|              |
|--------------|
| Rafael       |
| Miquel Àngel |
| Mantegna     |
| Tintoretto   |
| Veronesse    |
| Ticià        |
|              |
| Greco        |
|              |
| Van Eyck     |
| Dürer        |

| Definició                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Renaixement és el nom donat a un ampli moviment cultural que es va produir a Europa Occidental durant els segles XV i XVI. Va ser un període de transició entre l'Edat Mitjana i els inicis de l'Edat Moderna. Els seus principals exponents es troben en el camp de les arts, encara que també es va produir una renovació en les ciències, tant naturals com a humanes. La ciutat de Florència, a Itàlia, va ser el lloc de naixement i desenvolupament d'aquest moviment, que es va estendre després per tota Europa. El Renaixement va ser fruit de la difusió de les idees de l'humanisme, que van determinar una nova concepció de l'home i del món. El terme «renaixement» es va utilitzar reivindicant certs elements de la cultura clàssica grega i romana, i es va aplicar originàriament com una volta als valors de la cultura grecollatina i a la contemplació lliure de la naturalesa després de segles de predomini d'un tipus de mentalitat més rígida i dogmàtica establerta en l'Europa medieval. En aquesta nova etapa es va plantejar una nova forma de veure el món i a l'ésser humà, amb nous enfocaments en els camps de les arts, la política, la filosofia i les ciències, substituint el teocentrisme medieval per l'antropocentrisme.</p> |
| Períodes                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>El Quattrocento, paraula italiana que significa 'quatre-cents', és un dels períodes del panorama artístic europeu. Se situa al llarg de tot el segle XV, i és la primera fase del moviment conegut com a Renaixement. Va tenir a Florència el seu centre més important.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>El Cinquecento o Alt Renaixement fou un període molt breu (1500-1527) del segle XVI. Pot ser el període el més brillant de tot el Renaixement en el qual els pintors tenen el domini de les tècniques i fan obres d'elevada qualitat que reflecteixen un sentit de bellesa i noblesa. Serà succeït durant la resta del segle XVI pel Manierisme. El cinquecento va tenir el seu centre a Roma i a Venècia.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Corrents                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>Corrent ideològic, filosòfic i cultural. L'humanisme és un moviment de renovació cultural que va sorgir a Itàlia, al segle XIV, i que va ser expandit per Europa durant els segles XV i XVI.[1]</p> <p>Una de les concrecions de l'humanisme va ser el moviment europeu de retorn a l'estudi i valoració dels clàssics grecollatins, que es va desenvolupar a partir del segle XVI, el vessant cultural del qual va ser el Renaixement.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>És una concepció que considera l'ésser humà com a centre i mesura de totes les coses i com el centre de l'univers.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Ciutats                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Perspectiva social                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p>Els Médici van ser una poderosa i influent família de el Renaixement a Florència. Van sobresortir per ser mecenes, patrocinant artistes i científics de la seva època entre els membres del qual es van destacar tres papes, nombrosos dirigents florentins i membres de les cases reals de França i Anglaterra. .</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

| Temàtiques                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Característiques formals                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Tècniques                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>És una tècnica pictòrica on el suport és fusta o tela tensada en un bastidor a la qual s'apliquen amb pinzell pigments molts dissolts en olis secants, com la llinosa, que fan d'aglutinant. La fusta i la tela s'han de preparar prèviament. És el procediment més usat des del segle XV fins a l'actualitat.</p>                                                                                                                                                                              |
| <p>El suport de lli o cànem en un bastidor de fusta va començar a ser usat a Venècia a les darreries del segle XV.<sup>[1]</sup> L'ús del suport de tela va assolir el seu màxim apogeu a l'època de l'impressionisme (al segle XIX), als quals els resultava pràctic un suport lleuger i fàcil de transportar per a pintar paisatges exteriors a l'aire lliure i poder captar la llum del moment en viu.</p>                                                                                      |
| <p>És una tècnica de pintura realitzada sobre una superfície coberta de morter de calç en dues capes. La primera capa (arricio) de major espessor, amb calç apagada, sorra de riu i aigua. La segona capa (intonaco) és més fina i formada per pols de marbre, calç apagada i aigua, sobre la qual es van aplicant els pigments, quan encara aquesta última capa està humida. Es treballa per jornades. Destaquen les decoracions de la Capella Sixtina fetes per Michelangelo Buonarroti.</p>     |
| <p>L'esfumat és una tècnica emprada en pintura amb la qual s'aconsegueix un efecte vaporós, que s'obté per la superposició de diverses capes de pintura extremament delicades, proporcionant a la composició uns contorns imprecisos, així com un aspecte de vaguetat i llunyania mitjançant les gradacions del color i la llum. S'utilitzava per donar una impressió de profunditat als quadres. Aquest efecte fa que els tons s'esfumin fins a valors més obscurs com en la <i>Mona Lisa</i></p> |
| <p>El clarobscur és una tècnica pictòrica basada en la perspectiva espacial obtinguda amb el joc de contrastos entre la llum i l'ombra. Mitjançant l'ús de contrastos acusats entre els volums il·luminats i els volums enfosquits, s'aconsegueix destacar d'una manera més efectiva alguns elements d'un quadre. Inicialment, va ser desenvolupada pels pintors flamencs i italians del cinquecento. Són exemples d'aquest ús L'última cena de Tintoretto o el seu Retrat de dos homes.</p>       |

## VISUAL I PIÀSTICA 4rt. OPT .

### Unitat 4\_ El renaixement. Vocabulari bàsic del Renaixement

Inicialment, va ser desenvolupada pels pintors flamencs i italians del *cinquecento*, però la tècnica assoliria la seva maduresa en el barroc, en especial amb Caravaggio, i donaria lloc a l'estil anomenat *tenebrisme*.

#### Arquitectes

va ser el gran arquitecte florentí del Renaixement italià. Les seves obres més famoses estan a Florència. La seva obra mestra és l'alta cúpula del *Duomo* (catedral de Santa Maria del Fiore), la primera cúpula destacable erigida a Itàlia des de l'antigor.

#### Tractadistes

Fou un arquitecte, enginyer i tractadista del segle I aC. Mitjançant càlculs d'aproximació. És l'autor de *De Architectura*, l'únic tractat grecoromà referit a l'arquitectura que ha arribat als nostres dies, i gran font d'inspiració durant segles en la història de l'art.

Va ser un arquitecte, secretari personal de papes, humanista, tractadista, matemàtic, poeta, criptògraf, lingüista, filòsof, músic i arqueòleg. És un dels humanistes més polifacètics i importants del Renaixement. Fou el primer teòric artístic del Renaixement. en les seves obres esmenta alguns canons. En "De statua" exposa les proporcions del cos humà, en "De pictura" proporciona la primera definició de la perspectiva científica i finalment en "De re aedificatoria" descriu tota la casuística relativa a l'arquitectura moderna i sobre els diversos tipus d'edificis seguint les funcions que han d'exercir.

Va ser un important arquitecte italià de la República de Venècia. Va treballar fonamentalment a la ciutat de Vicenza i els seus voltants, i també en la mateixa Venècia. Se li considera l'arquitecte que tal vegada «millor va saber actualitzar l'herència de les formes clàssiques amb la realitat del moment central del Cinquecento».1 Les seves viles campestres i altres obres han influït de manera important en l'arquitectura del Neoclassicisme.

#### Artistes pintors italians

Va ser un pintor i arquitecte italià. Se li considera el primer d'una sèrie de grans artistes que van contribuir a desenvolupar el Renaixement italià. També és un dels primers pintors que representava expressions d'emocions i un espai tridimensional.

Va ser un pintor italià del Quattrocento. Tot i la brevetat de la seva vida, la seva obra va tenir una importància decisiva en la història de la pintura: generalment, es considera que va ser el primer a aplicar en la pintura les lleis de la perspectiva científica, desenvolupades per Brunelleschi.

Important pintor de l'Escola de Florència del segle XV que encara que se li considera renaixentista encara mostra un formalisme bastant de medieval, és a dir goticista. Utilitza colors decoratius i brillants per representar molt bé els sentiments espirituals. la seva obra un intent d'harmonitzar el religiós medieval amb la nova estètica renaixentista italiana.

Pintor que plasmarà la figura de la dama com la gran protagonista de les seves composicions; envoltada sempre d'un aura d'elegància i lànguida bellesa.

Pintor que es mostrarà especialment interessat al llarg de la seva trajectòria en l'estudi i ocupació sistemàtica de la perspectiva. Aconseguirà imprimir a les seves obres un aura de tranquil·litat i misticisme gràcies a l'ocupació que va a fer de la llum i a la creació de composicions geomètriques, donant lloc a un estil particular i elegant que, en ocasions, arribarà a entroncar amb el flamenc.

Prototip absolut de l'home humanista del Renaixement. Exercirà de pintor, escultor, enginyer, músic, geòmetra, teòric. Un visionari la realitat del qual no serà marc adequat per al desenvolupament complet de la seva capacitat

## VISUAL I PIÀSTICA 4rt. OPT .

### Unitat 4\_ El renaixement. Vocabulari bàsic del Renaixement

Considerat històricament, juntament amb Leonardo i Miguel Ángel, com un dels pilars del Cinquecento italià, a més d'un dels grans genis de la pintura de tots els temps. Deutor en els seus inicis d'influències quattrocentistas, s'erigirà com a representant perfecte de l'art clasicista.

Escultor, pintor, poeta, escriptor i arquitecte renaixentista. Va triomfar en totes les arts en què treballà. L'escultura, segons havia declarat, era la seva predilecta i la primera a la qual es va dedicar; a continuació, va dedicar-se a la pintura i que es va concretar en la obra de la volta de la capella Sixtina; i en els seus darrers anys va realitzar projectes arquitectònics com la Basílica de San Pere a Roma.

Va ser un estudiós meticulós de l'arqueologia romana i va experimentar amb la perspectiva per obtenir millors resultats, per exemple baixant l'horitzó per crear la sensació de major monumentalitat. Els seus paisatges rocallosos, metàl·lics i amb figures amb aparença pètria mostren una concepció clarament escultòrica de la pintura. Va dirigir un taller que va ser el principal productor de gravats a la Itàlia d'abans del 1500.

Un dels grans pintors de l'escola veneciana i representant de l'estil Manierista.

Pintor italià, figura central de el Manierisme venecià.

Pintor del Renaixement italià, autor d'una obra pictòrica notable. Hom el considera un dels més grans retratistes de la seva època, sobretot gràcies a la seva habilitat per captar els trets de caràcter dels seus personatges. És un dels majors exponents de l'Escola veneciana.

#### Artistes pintors de l'escola Espanyola

Fou un pintor, escultor i arquitecte d'origen grec que va treballar principalment al Regne de Castella.

#### Artistes pintors de l'escola Alemanya

Fou un pintor flamenc que va treballar a Bruixes. Està considerat un dels millors pintors del Nord d'Europa del segle XV i el més cèlebre dels Primitius Flamencs. Van Eyck, van ser unes de les figures de transició des del gòtic internacional fins a l'escola flamenca.

La seva obra de pintures, dibuixos, gravats i escrits teòrics sobre art, van exercir una profunda influència en els artistes del segle XVI del seu propi país i dels Països Baixos.